

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

OOST EN WEST

Abonnementsprijs per jaar:
 Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
 Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . „ 4.—
 Afzonderlijke nummers . . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:
 Per vakje . . . . . f 2.—
 Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

De Tentoonstelling van Volkskunst te Dordrecht — Timor. — Uit de Oost-Indische Mail. — Feuilleton. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Van het Informatie-Bureau. — Officieele Berichten.

De Tentoonstelling van Volkskunst te Dordrecht.

Zaterdag 4 dezer ten 2 ure n.m. had te Dordrecht de opening plaats van de internationale tentoonstelling van Volkskunst en Kunstnijverheid, welke daar ter eere van het vijf en twintig jarig bestaan der Vereeniging „Voor Vak en Kunst” in het gebouw Kunstmin gehouden wordt en waaraan ook „Oost en West” deel neemt.

Velen hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging om deze plechtigheid mee te maken.

Toen allen op het tooneel geschaard waren, sprak Generaal F. A. van Braam Houckgeest, eere-voorzitter van „Vak en Kunst” het welkomstwoord uit en gaf een kleinen terugblik op de geschiedenis der jubilerende vereeniging. Daarna hield de heer R. P. J. Tutein Nolthenius, lid van het eere-comité der tentoonstelling, een lange rede over het groote belang van Volkskunst en sprak ook de heer J. Hudig, voorzitter van de Zuid-Hollandsche Vereeniging tot bevordering der Volkskunst, nog enkele warme woorden over dit onderwerp. En toen was ’t woord aan den voorzitter van „Oost en West”, Luitenant-Generaal M. B. Rosé van Tonningen. Deze zeide:

„Moge het mij allereerst vergund zijn te voldoen aan de mij gedane aangename opdracht door de vereeniging „Oost en West”, om het bestuur van de vereeniging „Voor Vak en Kunst” van harte geluk te wenschen met de viering van het vijfde lustrum dier vereeniging, en tevens aan dat bestuur en aan het Tentoonstellingscomité den dank over te brengen voor de uitnodiging aan mijne vereeniging gericht tot deelneming aan deze zoo nuttige tentoonstelling.

Vervolgens nodig ik U, geachte toehoorders en toehoorderessen, uit, vooral onze afdeling van exotischen aard met meer dan gewone belangstelling te bezoeken, omdat ik het van onschatbaar belang acht, dat de artikelen van kunstnijverheid en volkskunst, in onze Aziatische gewesten voortgebracht, Uwe bijzondere aandacht trekken.

Immers, de omstandigheden, die de vereeniging „Oost en West” de gelegenheid schenken aan

tentoonstellingen deel te nemen, doen zich niet menigvuldig genoeg voor, om de kunst-artikelen van Ned.-Indië in zoodanige mate populair te maken, dat zij hier te lande een grooten aftrek vinden.

De vereeniging „Oost en West”, die zich o.m. ten doel stelt de Indische kunstnijverheid en huisvlijt te bevorderen, heeft sedert haar oprichting in 1899, ondanks alle reclame, zeer veel moeite gehad, de gerechtvaardigde belangstelling in ons land te wekken. Ondanks de instelling van een afzonderlijke kunstnijverheidsafdeeling en de oprichting van eene permanente tentoonstelling „Boeatan” in 1904 te ’s-Gravenhage, alwaar de uit Indië ontboden artikelen uitgestald en te koop geboden worden, is de afname grootendeels gekomen van de zijde van de Den Haag bezoekende vreemdelingen. Dezen bewonderen het Indisch handwerk, terwijl de Nederlanders er meestal koud tegenover staan.

Moge deze tentoonstelling er toe bijdragen om hierin verandering ten goede te brengen. Vermogen al, door den korten voorbereidingstijd, de uitgestalde artikelen geen volledig beeld te geven van de Inlandsche kunstnijverheid onzer overzeersche gewesten, zij zijn toch in zeer voldoende verscheidenheid aanwezig, om daarvan althans een goed denkbeeld te geven.

Behalve het aandeel, dat particuliere inzenders, hieraan hebben, is het grootendeels aan de krachtige en zeer gewaardeerde medewerking van de nijverheidscommissie van „Oost en West” (hier vertegenwoordigd door mevrouw C. Rogier-Kuip) en van het bestuur van „Boeatan” toe te schrijven, dat onze inzending nog zoo’n goed figuur maakt. Ik breng daarvoor hulde aan deze instellingen, en wel in het bijzonder aan de voorzuster daarvan, mevrouw N. van Zuylen-Tromp, en voorts aan allen, die daartoe hebben bijgedragen.

Eene wandeling langs onze etalage zal U overtuigen, dat de volkskunst en kunstnijverheid in Ned.-Indië in vele opzichten niet behoeft onder te doen voor die van veel hooger in cultuur staande landen.

Ik zal, na de door U reeds aangehoorde redevoeringen niet langer Uwe aandacht vragen door eene uiteenzetting en verklaring van het wezen der kunstnijverheid en volkskunst onzer Indische gewesten, maar U slechts uitnodigen mij te vergezellen langs de verschillende uitstallingen, om van het tentoongestelde althans een overzicht te krijgen. Ik ben overtuigd, dat U later terug zult komen om alles meer op uw gemak in oogenschouw te nemen.

Mogen velen Uwer zich daarna gedrongen gevoelen eene herinnering daarvan mee te nemen.”

Deze tentoonstelling blijft tot en met de Pinksterdagen geopend.

TIMOR.

Het Vaderland van 5 dezer schrijft in zijn „Indisch Bijblad”:

„De zaken bij en met onze naburen op Timor vertroebelen al meer en meer, Portugal spant thans alle krachten in om zich staande te houden tegenover zijne weerspannige onderdanen in zijn kolonie op dat eiland. Zoowel in het Oostelijk deel van Timor als in de uitgestrekte enclave Oikoessie op de Noordkust van ons gebied, reikende tot diep in het binnenland van Nederlandsch territoir, heeft het Portugeesch bestuur tegen de in opstand gekomen bevolking te strijden. Volgens een telegram van 20 April uit Lissabon had de regeering dien nacht een nader bericht ontvangen, dat heel Portugeesch Timor in opstand verkeert.

Onverwacht hebben deze moeilijkheden zich niet voorgedaan, althans niet in Oost-Timor. Men mag wel zeggen, dat daar steeds verzet heerschte van de zijde eener bevolking, die — zooals ter hoofdplaats Dilly zelf wordt gezegd — „jarenlang op onmeedogende wijze is uitgezogen.”

Na hiervan eenige voorbeelden te hebben genoemd: vervolgt het blad:

„Geen wonder, dat onder zulke omstandigheden de bevolking telkens in verzet is gekomen en wel tekenend voor den toestand is het feit, dat de commandantswoningen alle omgeven zijn door een steenen muur.

Thans is de beker overgelopen en staat het Portugeesch bestuur, naar het zich laat aanzien, voor een hoogst ernstig verzet, te meer ernstig, nu sedert Maart ook de bevolking van de enclave Oikoessi in opstand is gekomen.

Met Oikoessi staat het vermoedelijk enigszins anders. Tegen de afstammelingen van Portugeezen, die daar de hoofden des lands zijn, zal het bestuur wel niet zoo willekeurig hebben durven optreden. Het verzet van de radja’s van Oikoessi en Ambenoe dateert ook eerst van Maart en is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat zij van de bestaande moeilijkheden in Oost-Timor willen gebruik maken om zich van het gehate Portugeesche bestuur te ontdoen.

Alles te zamen genomen ziet het er dus niet naar uit, dat het Portugeesche bestuur het dreigend gevaar spoedig te boven zal komen. De wrok tegen dat bestuur zit te diep bij de Inlandsche bevolking het gaat hier om het berechten van betere, menschaardige toestanden.

Reeds werd melding gemaakt van het zenden van een tweede bezending troepen, 2 compagnieën infanterie met artillerie in totaal dus met de eerste troepenbezending 600 à 700 man.

Met die tweede bezending toont Portugal, dat het niet voornemens is de kolonie op Timor te laten

varen. De gevolgen zullen dus zijn een hardnekkige strijd in het bergland en, naarmate de opstandelingen terrein verliezen, een toenemend uitwijken van Portugeesche onderdanen over de grenzen naar ons grondgebied.

Dat kan aanleiding geven tot allerlei moeilijkheden met het Portugeesch bestuur en het zal daarom goed zijn, indachtig aan de ervaringen reeds opgedaan van die zijde, om op de komende gebeurtenissen tijdig voorbereid te zijn.

De op Timor aanwezige garnizoenstroepen, benevens de daar nog verblijvende 2 compagnieën van het 20ste bataljon, zullen daarvoor versterking behoeven en niet te rijmen met den toestand dunkt ons het bericht, dat kolonel Van Rietschoten van Timor te Soerabaja werd verwacht om daar als brigade-commandant op te treden", zegt het blad.

**

De Nieuwe Courant van 7 dezer deelt onder 't hoofd „Aankoop van Portugeesch Timor” mede:

„De onlusten op Portugeesch Timor doen op nieuw de aandacht vallen op de wenschelijkheid, welke voor ons land gelegen zou zijn in de toevoeging van dat gebied aan ons koloniaal bezit.

Verzet van eenige mogendheid tegen een verwerving, bij overeenkomst, van Portugeesch Timor door Nederland, is niet te duchten, daar artikel 13 van het Timor-tractaat voor ons land het recht van verkop toekent.

Het komt ons thans wel het geschikte oogenblik voor daaromtrent met Portugal onderhandelingen aan te knopen. Blijkens een telegrafische mededeeling, die wij uit Batavia ontvingen, zou ook de gouverneur-generaal, de heer Idenburg, zich in dien zin hebben uitgelaten.”

Uit de O.-I. Mail.

De jongste mail bracht weder berichten omtrent dijkbreuken en bandjirs.

Zoo meldt De Locomotief van 4 April j.l. dat de Bodridijk in Kendal over een lengte van 130 meter was doorgebroken, waardoor de suikerfabriek Tjepiring onder water werd gezet. De geleden schade moet vrij belangrijk zijn.

Het Soer. Hblad van denzelfden datum vernam uit Rembang, dat in het onderdistrict Widang van den aanplant van 21 dessa's, die in 20 dessa's mislukten, 18 Inlandsche woningen zijn vernield.

De Resident van Palembang seinde onder dagtekening van 2 April:

„In nacht van 30 op 31 Maart hevige bandjir Mematang; 3 personen verdronken, verscheidene vermist; huizen, padischuren, vee weggespoeld en rijstvelden verwoest. Op 31 Maart is brug over Binrivier bij Moearia Enim weggeslagen.”

Hoog bezoek. In De Java-Bode lezen wij: „Sir J. West Ridgeway, oud-gouverneur

FEUILLETON.

Voor het Surinaamsch Kantongerecht. *)

Een heerschappij uit het rijk der Boschnegers, was uit hooger gelegen oorden afgezakt naar Paramaribo.

In die groote stad — groot in vergelijking van de plaats waar onze vriend vandaan kwam — had hij een bescheiden plaatsje gevonden op een erf aan den Waterkant. Voor de Boschnegers is Paramaribo zoo iets als Parijs, la ville lumière, waar het toppunt van beschaving, gemak, weelde en verrijfing genot te vinden is. Maar evenals Parijs zijn gevaarlijke zijde heeft voor brave, eenvoudige zielen, zoo bleek ook Paramaribo voor Abetremanoë (held van ons verhaal) gevaar op te leveren.

De heer Abetremanoë verbeeldde zich iets in het hoofd te hebben. Op een avond, terwijl hij een diepzinnig gesprek hield met zijn broeder over zijn vermeende kwaal, stapte een mijnheer binnen, die verklaarde eens kennis te komen maken. Hij was allervriendelijkst, die mijnheer. Hij snapte en lachte met de Boschnegers, alsof zij broeders waren. Natuurlijk duurde het niet lang of Abetremanoë klaagde zijn nood. Hij verklaarde een gevoel te hebben alsof er sinaasappelen door zijn hoofd rolden.

*) Overgenomen uit „De West”.

van Ceylon, voorzitter van den raad van directoren der „British North Borneo C. Ltd.” wiens bezoek aan den gouverneur-generaal reeds is aangekondigd, is Dinsdag 2 April met de Edi te Batavia aangekomen en aanstonds doorgereisd naar Buitenzorg.

Denzelfden dag had de gouverneur-generaal een conferentie met de leiders van het bureau voor de buitenbezittingen, waarna de heer Ridgeway den volgenden dag besprekingen hield met den heer Idenburg.

De raadpleging van de ambtenaren voor de zaken der buitenbezittingen wijst er wel op dat inderdaad de grensregeling hoofdschotel is van de besprekingen.

Zooals men weet, heeft de „British North Borneo Cy.” een royal charter, d.w.z. dat zij, op het aan haar afgestane gebied, treedt in de rechten van den Staat. Het is de maatschappij, die den gouverneur van Britsch Noord-Borneo henoemt, onder de goedkeuring van den minister van Koloniën. De heer Ridgeway staat dus als president van den Raad van directoren nog eenige sporten hooger dan de gouverneur van Britsch N.-Borneo.”

De Zeeroof in Straat Madoera. Eindelijk zijn de twee motorboten, welke door de regeering tot bestrijding van den zeeroof in Straat Madoera zijn aangekocht, te Soerabaja aangebracht. Het werd dan ook zoo langzamerhand tijd, zegt de Nwe Soer. Crt. Ruim een jaar geleden werd tot de aanschaffing besloten.

Men zoekt nu naar geschikte Inlandsche motoristen voor het bedienen der machines. Reeds meldten zich een paar Inlanders aan, doch bij bleken niet geschikt te zijn. Elke Inlander, die wel eens olie op een machine heeft gesmeerd, verbeeldt zich nu eenmaal technicus te zijn”, zegt het blad.

Een der bootjes gaat naar Grisee, waar de commissaris Görtz er voor zijn dienst gebruik van zal maken, en het andere blijft te Soerabaja, waar de commissaris Spotke met den dienst tot bestrijding van den zeeroof is belast. Vanuit Soerabaja ongeveer tot de hoogte van Pasoeroean wordt gekruist, terwijl het deel van Straat Madoera ten noorden van Soerabaja voor rekening van den commissaris te Grisee komt.

Eén avond per week gaat een van H. M. torpedoboten eenigen tijd buitengaats om te controleeren. Dit gebeurt reeds geruimen tijd.

Handelaren in bruine slavinnen. — Te Bandoeng loopen de laatste dagen eenige Palembangers rond, die zod'n beetje de rol van wervers vervullen, zoo lezen wij in de Preanger-Bode.

Teneinde onze Soendaneesche schoonen gemakkelijker te kunnen inpalmen, hebben zij zich in mooie pakjes gestoken en allerlei gouden sieraden, als: haarspelden, ringen, armbanden enz., enz. bij zich. Zij zoeken uitsluitend jonge, schoone meisjes, weduwen mogen het ook zijn als zij deze eigenschappen maar in zich vereenigen, en daar ze zelf niet al te best met de Soendaneesche taal vertrouwd zijn, hebben zij een Soendanees als tolk bij zich, die haar door allerlei mooie voorspiegelingen moet paaien mede te gaan naar Palembang. O, er wacht haar daar zooveel goeds en schoons!

Degenen, die zich hebben laten „lijmen”, gaan dan naar den Lebee of den Kapalakam-

De bezoeker werd plotseling ernstig. Hij zette een diep peinzend gezicht. Dit beviel Abetremanoë. Hij dacht: die stadsman schijnt nog zoo dom niet te zijn. Want als rechtgeaard Boschneger, schreef hij natuurlijk zijn kwaal aan bovennatuurlijke oorzaken toe. Onder dit bijgeloovig volkje kent men geen natuurlijke ziekte of dood. Steeds denkt men, dat een of anderen buurman of vriend dit koopje gelapt heeft. De dood wordt altijd toegeschreven aan zoogenaamde wisi (zwarte kunst) en het eenige middel om den dans te ontsnappen is het vinden van de juiste kotti (het middel om den kwaden invloed op te heffen).

De stadsman bleek van deze Boschneger praktijken heel goed op de hoogte. En om te bewijzen wat een goed vriend hij was, verklaarde hij een kotti te kunnen leveren, waardoor terstond het eerwaardig hoofd van Abetremanoë op streek zou komen.

Abetremanoë spitte zijn ooren, en vroeg: wat zal dat kosten?

Slechts 10 centen.

De Boschneger sprong op. Met moeite weerhield hij zich zijn nieuwbakken vriend te omhelzen. Zoo'n goedkoop kotti, dat was werkelijk een buitenkansje.

De vriend verklaarde onmiddellijk de kotti te willen gaan koopen, en noodigde Abetremanoë en zijn broeder uit om mede te gaan.

G. Lötter's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrustingen
Hoogstr. 32-32^a Den Haag

Piet Heinstraat 123
Telefoon 5262.
A. Op't Landt.
Bericht aan de Dames
GEVESTIGD
2de Magazijn Weimarstraat 42^a.
voorheen B. v. d. PUTTEN.
Dames Modeartikelen, Garneeringen,
Furnituren enz.

Mode-Salon L. ANGER
LADIES-TAILOR-MADE
- MODELHOEDEN -
JUPONS en BLOUSES
BERLIJN Pariser Platz 1 DEN HAAG Hooistraat 7

Firma J. R. JEDELOO
FABRIEK EN MAGAZIJNEN VAN DIAMANTEN,
- GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN. -
9 SPUISTRAAT 9
Telef. 1603. DEN HAAG. Telef. 1603.

TOKO BETAWIE
(ALBRECHT & ELFFERICH)
KONINGIN EMMAKADE 55 - Tel. 2610
Opgericht 1880.
Uitsluitend te kwaliteit INDISCHE INGREDIËNTEN.
- Vraagt steeds ONZE smakelijke Samballans. -

J. P. KOSTER
-0- ANTIEKE EN MODERNE WOONINRICHTING -0-
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ
V. D. SPIEGELSTRAAT 2 - DEN HAAG.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105
Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.
SPECIALA AANBIEDING:
Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 cm. . . . . f 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 cm. (voor de nieuwe schepen) . . . . . f 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagage-ruim), lang 100, breed 50, hoog 50 cm. . . . . f 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 cm. . . . . f 6.25
ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

poeng onder voorwendsel met zaden Palembang
het huwelijksbootje in te stappen.

Aan de ouders der slachtoffers wordt vervolgens
eenig geld gegeven en dan worden ze naar een
andere kampong gebracht, de verzamelplaats waar
zij verblijven, totdat een voldoende aantal bijeen is.
Er worden dan slama'tans georganiseerd waarop
ook de ouders worden genoodigd, er wordt gegeten
en gedronken en de ouders zelf zijn erg ingeno-
men met de schoone toekomst hunner dochters. O,
die Palembangers zijn toch zoo rijk en heelemaal
niet gierig!

Vervolgens, als men is uitgefeest, zal de reis
naar het onbekende worden ondernomen. Dan kom-
men bij de ouders wel de waterlanders voor den
dag, maar hun kinderen krijgen nu een schoone
toekomst, dus: weg tranen.

Afscheid nemen van ouders en familie, geboorte-
grond en kennissen, is altijd hard. De familie ver-
gezelt dan nog de bruiden naar het station (den
eersten trein 's morgens). Wel verwondert het den
lui een beetje, dat één Palembanger zoovél vrou-
wen heeft, maar dat mag immers volgens den Pro-
feet en hij kan het betalen.

Nog een kort afscheid en voort gaat het.....
richting Batavia. In den trein wordt dan nog ver-
der moois verteld, zoodat de verkochten met een
blijmoedig hart de reis voortzetten. De familie keert
huiswaarts en zendt vurige gebeden naar Allah
voor het geluk der betrokkenen, en ze hopen el-
kaar na niet al te langen tijd weer eens hier te
ontmoeten.

Te Palembang aangekomen, moeten ze echter wer-
ken in de tabakstuinen. Vrouwen, en vooral jonge,
mooie, zijn daar schaars en dus dienen ze dan met
een nog tot andere doeleinden.

De vrouwen zijn daar duur, naar verluidt f 300
per stuk, en op bovengenoemde manier bekomt men
ze voor veel geringeren prijs.

Het zou echter wel zaak zijn, deze heeren Palembang-
ers eens goed in het oog te houden, teneinde
hun praktijken krachtig te kunnen tegengaan. Al-
dus besluit bovengenoemd blad.

De boycotplannen der Chinezen.

Er scheen een beweging onder Chineesche koop-
lui te Soerabaja gaande te zijn, om eenige Euro-
pese handelshuizen, die zich tijdens de recente Chi-
neesche rellen nogal warm maakten voor de op-
heffing van de stagnatie in den handel, te boycot-
ten. Hoe weinig geloofwaardig dit bericht aanvankelijk
leek, zegt het S. H. B. L., later is 't maar al te waar
gebleken, en het heeft er allen schijn van, dat men
te Soerabaja spoedig voor een soortgelijke boycot
zal komen te staan, als indertijd werd toegepast op
de Handelsvereniging Amsterdam. Het dient gezegd
de Chinezen zijn bezig zich zeer onsympathiek te
maken.

De boycot-beweging van thans heeft uit den
aard der zaak een geheel andere aanleiding dan
de vroegere. Zij is hoofdzakelijk gericht tegen die
firma's, wier chefs op de indertijd in het kantoor
der Handelsvereniging gehouden gecombineerde ver-
gadering van Europeesche- en Chineesche kopstuk-
ken uit den handel, ten doel hebbende de ontvren-
den stemming in den handel weg te nemen, voor-
stelden om korte wetten te maken met de onwillige
Chinezen en eenvoudig geen faciliteiten meer toe
te staan.

Een oogenblik later zag men het drietal op straat
wandelen. Te samen liepen zij tot de Werfbrug.
Daar verzocht de vriend de beide Boschnegers om
te blijven staan. Hij zou even de kotti gaan koop-
pen. Men moest maar op hem wachten.

De gebroeders wachtten. Om den tijd te dooden,
bespraken zij de goede eigenschappen van den nieu-
wen vriend. Wat een aardig mensch toch! En hoe
lief, dat hij toch zooveel voor hen over had.

Toen ze uitgepraat waren keken zij in de rich-
ting vanwaar de vriend moest komen. Het duurde
lang. Misschien was de kotti niet zoo dadelijk te
vinden. Men wachtte en wachtte. Maar wie er kwam
de vriend niet. Eindelijk besloten de gebroeders te-
rug te keeren naar hun woning, zich troostend met
de gedachte, dat de vriend den weg wel alleen zou
vinden. Maar wat is dat?

Het eerste wat Abetremanoe opmerkt bij het
binnenkomen, is dat zijn fraai jachtgeweer verdwe-
nen is. En, zoowaar, als hij rondkijkt, ontdekt hij
dat ook f 2.50 verdwenen zijn.

Een somber vermoeden pijnigt het reeds zoozeer
gepijnd hoofd van Abetremanoe.

Zou de nieuwe vriend.....?
Maar neen, dat is niet aan te nemen! Zeker zal
hij zoo dadelijk verschijnen, en dan zal men zijn
raad vragen om den brutalen dief van het geweer
op te sporen.

Helaas!..... wij besparen den lezers de verdere

Op de bewuste vergadering hebben de Chinezen
dit blijkbaar in hun ooren geknoopt en nu achten
zij den tijd gekomen om zich te wreken!

De raddraaiers hebben inteeckenlijsten in 't kamp
laten rondgaan, om aanhangers te winnen.

Dit is uitgelekt en de Europeesche handelaren,
op wie de Chinezen en het voorzien hebben en die
in een bijeenkomst de kwestie besproken hebben,
houden zich thans bezig met een nauwgezete onder-
zoek, om uit te visschen van wie de boycotbewe-
ging uitgaat.

„Het is voor de eer en in het belang van den
Europeeschen handel te hopen, dat allen in deze
eensgezind zullen zijn”, merkt het blad op.

De raddraaiers. Den 10en April werden uit Soe-
rabaja per „Van Noort” naar Batavia verscheept,
om vandaar naar hun land teruggezonden te wor-
den, 21 Macaoërs, raddraaiers van de jongste rel-
letjes.

Het decentralisatie-congres. Zooals wij reeds eer-
der hebben meegedeeld, zal met de Pinksterdagen,
te Bandoeng een decentralisatie-congres worden ge-
houden.

De heer Jos Suys, die spreken zal over het onder-
werp „gemeentebelastingen”, heeft de volgende
stellingen ingezonden:

1. De lokale raden-ordonnantie dient gebiedende
bepalingen te geven tot regeling van het belasting-
gebied der gemeente.

2. Het vaststellen der gemeentelijke belastingen
moet worden voorafgegaan door een wettelijke re-
geling der grondslagen waarop de regeering in de
uitgaven der gemeente bijdraagt, zullende deze bij-
drage volgens dezelfde voorschriften geleidelijk met
de ontwikkeling der gemeente moeten toenemen, zon-
der dat zij immer in alle uitgaven mogen voorzien.

3. De gemeentelijke inkomsten moeten gevonden
worden uit de volgende bronnen in de hier aan-
gegeven volgorde:

- a. bijdrage der regeering.
- b. inkomsten uit eigen goederen.
- c. gemeentebedrijven.
- d. retributiën en belastingen in ruimeren en en-
geren zin.

4. De eigenlijke belastingen mogen maar een
onderdeel vormen der gemeentelijke inkomsten.

5. Aan een zelfstandige belasting op het inkom-
men met progressie als door de wet te regelen be-
hoort de voorkeur gegeven te worden boven op-
centen, geheven van de rijksinkomstenbelasting.

6. Het is rationeel dat door de gemeentelijke
belastingen en heffingen voornamelijk de grond
eigendom wordt getroffen.

7. Het zakelijk element in de belastingen door
de gemeente te heffen moet versterkt worden.

8. Het samenstel der gemeentelijke belastingen moet
zijn kracht vinden in de groote verscheidenheid der
heffingen.

9. Een belasting op de waardevermeerdering zal
door het rijk geregeld het best aan haar doel be-
antwoorden: haar invoering van regeeringswege
sluit het heffen van gemeentelijke bouw- en straat
geldten niet uit.

droeve ontgoochelingen van Abetremanoe. Hij ziet
zich ten slotte genoopt, de politie — iets onbe-
kends in zijn dorp — in den arm te nemen. Wel-
dra komt deze opdagen met een geweer, bij zekerer
W. in beslag genomen. De handige rechercheur
Lisse had het zaakje spoedig uitgevonden.

W. blijkt te zijn de vriend van de kotti Ter-
wijl de brave Boschnegers stonden te wachten en
zijn lof bezongen, was hij langs een omweg terug-
gekeerd naar hun woning, om geweer en geld te
stelen.

Het is de moeite waard, vandaag de houding te
zien van Abetremanoe voor den rechter. Hij weigert
aanvankelijk W. te herkennen. Maar na hem drie-
maal van 't hoofd tot de voeten te hebben opge-
nomen, geeft hij toe, dat dit de onwaardige is aan
wien hij zijn vriendschap verspilde. De ontrouwe
vriend krijgt een maand gevangenisstraf.

Abetremanoe is kort na dit bedrijf in zijn uit-
gehouden boomstam gestapt, om terug te keeren naar
zijn dorp waar het veel primitiever is dan in de
grootte stad, maar waar men geen politie, geen
grendel en sloten noodig heeft om de dieven te
weren.

Koopt
Zwitserse
Borduursels
franco vracht & vrij van inkomende
rechten direct uit Zwitserland thuis
Japonnen Blouses
van af fl. 13.50 van af fl. 3.85
Kinderjurkjes
van af fl. 8.75
Echt Zwitsersche borduursel
op Batist, Voile, Wol & moderne
zijdenstoffen.
Vraag heden nog stalen met Parijsche
Modeplaten die gratis worden
verzonden.
Eveneens stalen van onze aller-
nieuwste Zwitsersche zijdenstoffen
gratis op aanvraag.
SCHWEIZER & Co.
LUZERN A 64 (Zwitserland).

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij
□ **STOOM JALOEZIEËN.** □
en **ROLLUIKENFABRIEK**

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.
„Klenus” Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE
Kettingstraat no. 6 TELEFOON
: : 2478. : :

SPÉCIALITÉ
DE COSTUMES
TAILLEUR
MAISON GABRIEL
Couturier pour Dames.
FOURRURES
VAN DIEMENSTRAAT 49, LA HAYE.

: : 't HAAGSCH MODELHUIS : :
J. W. v. EDE v. d. PALS - v. Galenstraat 6 - Teleph. 1853
■ **WONING-INRICHTINGEN** ■
Behangen - Stoffeeren - Beddenmaken
SPECIALE INRICHTING
tot verhuren van Woning-Inrichtingen

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.
Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige
natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stads-
leven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk.....
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-
HAESEBROEK”.
Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drink-
water, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Uitmundend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-
WASSENAAR”,
Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert.
Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.
Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke
verbinding met Rotterdam.
Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de
Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS
Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De per laatste mail uit Suriname ontvangen brieven bevatten zeer weinig nieuws.

In haar nummers van 9 en 12 April zet Suriname de bestrijding van de voorstellen tot organisatie van een landbouwdepartement voort.

Naar aanleiding van de voorgestelde traktementen schrijft het blad:

„Het feit, dat jonge mensen of mensen, die het vroeger niet zeer breed hadden, op zeer gemakkelijke wijze een heele hoop geld, waarmede zij hier geen raad weten, verdienen, is een der redenen van de slaphed, van de grilligheid en wat dies meer zij, bij vele ambtenaren. 't Is een psychologisch verschijnsel, waarin wij ons nu niet willen verdiepen, maar waarbij toch even aangetekend mag worden, dat het een der oorzaken is van den z.g. „Tropenkoller“ bij Fransche, Duitsche en Belgische koloniale ambtenaren — waarvan wij tot nu gelukkig verschoond zijn. Trouwens het vallen in dergelijke uitersten ligt ook niet in den Hollandschen aard. Maar voorzichtigheid is toch in elk geval gewenscht. Een wijze bezoldiging is die welke de verdiensten op prijs doet stellen en onderkennen als de vrucht van werkelijken arbeid en in overeenstemming daarmede.”

De laatste zinsnede mist de duidelijkheid en juistheid van uitdrukking, die wij van den redacteur van Suriname gewoon zijn. Het zou zeker niet gemakkelijk vallen, de „wijze bezoldiging“ zoodanig in een regeling te omschrijven, dat geschikte personen zich aangetrokken gevoelen om naar de betrekking te solliciteeren.

De adviseurs voor den kleinen landbouw acht het blad zeer nuttig, mits de posten goed bezet worden, hetgeen — naar de meening van het blad — tot dusver niet het geval is geweest.

„Liever echter — aldus het blad — zouden wij den voorlichtingsdienst ten behoeve van den kleinen landbouw aldus ingericht zien. Geleidelijk worden in de districten proeftuintjes of demonstratie-velden ingericht aan welker hoofd een landbouw-leeraar staat, bijgestaan door een assistent met twee vaste arbeiders. Voor bijzonder werk kan tijdelijke arbeid aangehuurd worden.

Van uit hun standplaats bij de proeftuintjes zullen de landbouwleeraars de perceelen der kleinlandbouwers bezoeken en gedurende één week in de maand in den tuin blijven voor demonstraties aldaar aan kleinlandbouwers die te voren nitgenoodigd zijn, of uit eigen beweging er komen.”

Hoewel er in de beschouwingen het een en ander voorkomt, dat voor weerlegging vatbaar is, zal het Surinaamsche bestuur goed doen rekening te houden met de bezwaren in de artikelen-reeks van Suriname geopperd tegen de gedane voorstellen.

***

Hare beschouwingen over de begroting voor 1913 voortzettende, schrijft De West van 6 April:

„Een lichtpunt vormen de financiële becijferingen waaruit blijkt, dat de stand der middelen het afgelopen jaar veel gunstiger was dan men had durven verwachten. Het subsidie, geraamd op acht ton, zal ongeveer vijf ton bedragen. Een aardige meevaller.

De middelen vloeiden zowat drie ton ruimer dan verwacht. Het leeuwendeel hiervan is natuurlijk aan de balata-industrie te danken. Een bewijs te meer voor de stelling, dat wezenlijke vooruitgang alleen te verkrijgen is door bevordering van de verschillende takken van bestaan, niet door kleingeestige bekibbeling van traktementen of eenige duizenden moeilijk afgeperste belastingverhoging.”

En verder:

„Door de nota van Dr. Cramer is het vraagstuk Slootwijk aan de orde gesteld. Wij zouden in overweging willen geven, niet in een al te somber uiterste te vervallen. Slootwijk lijdt o.i. 't meest aan..... te veel technische voorlichting. Toen de onderneming begon, en de directeur — een praktisch planter, die zijn sporen verdiend heeft — eigen inzichten kon volgen, leverde Slootwijk prachtige bacoven. Het qualiteitspercentage van Slootwijk behoorde tot de beste. Op dit oogenblik staat Slootwijk, wat de qualiteit betreft, onder aan. Of, neen, het wordt nog overtroffen door den..... cultuurtuin.

De achteruitgang van Slootwijk 'n dit opzicht schrijven wij toe aan de technische voorlichting van het proefstation. Dat zou eens toonen hoe men bacoven moest planten! De opbrengst zou schitterend zijn, want men plantte heel dicht op elkander. Met het bekende gevolg! Dat de bacovencultuur in den cultuurtuin nog treuriger resultaten oplevert dan op Slootwijk, komt omdat men daar nog dichter zit bij de bron van de technische voorlichting.

In 's hemelsnaam laat ons een eind maken aan dit geliefhebber op het gebied van practischen landbouw. Het proefstation zal misschien nog heel wat nuttig werk doen op het gebied van plantenziekten enz., maar landbouwers zijn de heeren daar niet.

De eenige hoop om Slootwijk een succes te doen worden, is hierin gelegen, dat de onderneming zomin mogelijk een ambtelijk karakter draagt. De directeur zij vrij. Hij drage de verantwoordelijkheid. Maar men bespare hem dan ook de technische bevelen van het proefstation.”

***

Bij resolutie van 1 April j.l. is een commissie ingesteld om te onderzoeken in hoeverre de thans geldende regelen voor de uitgifte van gronden aan kleine landbouwers wijziging behoeven.

Aanleiding tot instelling dezer commissie moet o.m. zijn, een advies reeds geruimen tijd geleden door den districtcommissaris M. Nassy uitgebracht om de huren voor de kleine landbouwperceelen aan het Verlengde Pad van Wanica te verminderen, een advies waarmede zich de agent-generaal en de directeur van den landbouw vereenigden.

***

Aan Suriname van 12 April schrijft men:

„Zooals men zich nog zal herinneren, voerde de agent van den K. W. I. M. aan als verontschuldiging voor het vastraken van de Willem I op haar jongste terugreis en als argument voor de afwijking van het vaarplan door de „Prins Maurits“, dat er tengevolge van de aanhoudende droogte, geen water in de rivier was.

Vanaf den datum van de mededeeling van den agent tot nu heeft het wel nu en dan geregend, doch niet zoozeer dat het van beduidenden invloed was op den waterstand in de rivier.

Het water in de rivier vertoont dan ook nog steeds de groene kleur van zeewater, een bewijs dat het zeewater nog altijd binnen stuwet.

Zondagmorgen stoomde het immigrantenschip Ganges onze haven binnen.

De grootte van het schip trok de aandacht, vooral in verband met bovenvermelde mededeeling van den agent.

Ik ging op informatie uit en vernam van een autoriteit, dat de Ganges een diepgang had van 19.4 voet.

Voorts vernam ik, dat de boot binnengeloodst was met den kleinsten waterstand in de rivier, dat is het doode getij na laatste kwartier.

Uit deze mededeeling blijkt voor de zooveelste maal zonneklaar, dat het vastraken der booten van de K. W. I. M. aan niets anders moet toegeschreven worden dan aan de hardnekkigheid der Mij., om zonder loods te varen.”

Hieraan knoopt de redactie de volgende opmerkingen vast:

„Tot zoover de inzender. Zijn schrijven geeft ons aanleiding even terug te komen op de zaak van de Pr. Maurits, die van de reis uit de Eilanden niet naar Suriname kon opstroomen — omdat er geen water in de rivier was — zelfs niet in de zee voor de monding der Suriname.

In een interview met den redacteur van The Weekly Echo beklagde de Agent van den K. W. I. M. zich, dat de Hollandsche bladen hier zich de moeite niet geven inlichtingen te vragen.

Welke waren de inlichtingen, die blijkens het interview te geven waren? Namelijk dit, dat er geen passagiers noch lading voor de boot was en de mailverbinding niet onder de afwijking van het vaarplan zou lijden, terwijl de maatschappij kosten bespaarde door het schip rechtstreeks van Trinidad te laten vertrekken.

Gesteld al dat die inlichtingen juist waren — wat wij wel zouden kunnen betwisten — dan doen zij toch niets af aan het feit, waarover de bladen hunne verontwaardiging luchten, n.l. dat de K.W.I.M. de enormiteit verkocht, dat tengevolge van de droogte scheepvaart op de hoofdrijver der kolonie onmogelijk was — een enormiteit, die in staat is, de kolonie nog meer in discredit te brengen dan zij reeds is. Om over zulk een enormiteit te oordeelen heeft men waarlijk niet naar den Agent te loopen.

Integendeel!”

***

Naar de N. R. Ct. van 29 April mededeelt komt De Locomotief in een artikel over Regeering en Koeliewerving tot de volgende slotsom:

„De inrichting der Suriname-werving voert tot een vrijheidsberoving, zoo niet naar de wetsletter

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUI TSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

F. L. VAN BOMMEL

VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

**Dames- en Heeren-
= Modeartikelen. =
- Handschoenen. -**

Handschoenen wasschen 7½ ct. per paar.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

HEEREN MODE- en HOEDEN-MAGAZIJN

HILLMER & Co.

NOORDEINDE 58. - DEN HAAG.

Telefoon 1667.

Hemden & Ondergoederen

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijkswaterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.

Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leeraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen.
„OOST EN WEST“ te 's-Gravenhage.

Au Corset Français.

DEN HAAG
PRINSESTRAAT 98
Telefoon 5546.

LEIDEN
VISCHMARKT 7
Telefoon 11.

= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS — Corsetière.

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

dan toch in de werkelijkheid. Weet men nu, dat volgens de Suriname-commissie de geëmigreerde Javanen zich in hunne vooruitzichten bedrogen zien, dan is de conclusie niet te ontgaan, dat de overheid de wervingsmisbruiken bevordert en zich er door eigen werving mede verantwoordelijk voor stelt."

In dit verband worde er op gewezen, dat er, volgens de Surinaamsche bladen op 7 April een „koeschipschip" uit Calcutta te Paramaribo aankwam met 446 Britsch-Indische immigranten. Onder hen zijn begrepen 3 mannen en 4 vrouwen die zelf hunne passage hebben betaald. De berichten van hunne landgenooten in Suriname ontvangen zullen dus wel niet ongunstig geweest zijn.

***

De N. R. Ct. van 2 Mei verneemt, dat de Directeur van den landbouw in Suriname, dr. P. J. S. Cramer, wiens tijd van detachering naar die kolonie met het einde van dit jaar verstrijkt, dan niet daar zal blijven, maar als botanicus bij 's lands Plantentuin te Buitenzorg zal worden geplaatst, waaraan hij vroeger reeds verbonden was.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Over de „Indische Vereeniging" te 's-Gravenhage. — De redactie van de *Pertja-Timor* richt in haar blad van 15 Februari 1912 no. 14 een oproep tot de Inlandsche ouders in Ned.-Indië, die het voornemen hebben kinderen in Nederland te laten studeeren, hen opwekkende lid der Indische Vereeniging te Den Haag te worden, en zegt o.m.:

Deze vereeniging werd, nu 4 jaar geleden, opgericht door eenige in Nederland verblijf houdende Inlandsche jongelieden van verschillenden maatschappelijken stand, die daar hunne studies voortzetten en hunne opvoeding voltooien. De vakken, waarin deze zich bekwamen, zijn die van onderwijzer, dokter in de geneeskunde, dokter in de letteren, ambtenaar bij de rechterlijke macht, landbouwkundige, ingenieur, enz.

Hun doel daarbij is om te trachten zich een behoorlijk maatschappelijk bestaan te verzekeren na terugkeer in Ned.-Indië en ook om de verworven kennis te benutten in het belang der Inlandsche bevolking.

De „Indische Vereeniging" streeft n.l. o.m. naar verhooging van het peil der volkeren in N.-Indië, inlichtingen te verstrekken aan de ouders die hun kinderen of pupillen naar Nederland willen zenden, dezen laatsten goede en billijke huisvesting te verlenen, hen den weg te wijzen waar zij zich op de zuinigste wijze kleederen en voeding kunnen aanschaffen en verder goede kameraadschap aan te kweken en te onderhouden.

Oorspronkelijk trad als stichter en voorzitter der vereeniging op de heer Soetan Casajangan Soripada, afkomstig van Mandheling (Tapanoeli gouvernement van Sumatra's Westkust), thans werkzaam als leeraar in de Malsische taal aan de handelsscholen te Rotterdam en Haarlem en woonachtig te 's-Gravenhage. Onder zijne leiding nam de vereeniging in bloei toe, terwijl, tengevolge van zijn oordeelkundige bemoeienissen, ook eenige belangstellende toongevende Nederlanders zich aan de belangen dier vereeniging gelegen lieten liggen. Na twee jaren de functie van voorzitter te hebben bekleed, trad in zijn plaats op de heer Dr. Ph. Laoh, die, bij de uitoefening van zijn taak, werd bijgestaan door de heeren Mohammad Saleh, afkomstig van Soeliki (Padangsche Bovenlanden) en Raden Brenthel, beiden toenmaals studeerende in de medicijnen aan de Hoogeschool te Amsterdam. Dr. Laoh vertrok in het jaar 1911 naar Ned.-Indië, werd als geneeskundige geplaatst bij de Batoe Panggal Maatschappij (steenkolen ontginning) te Samarinda (Koetei-Oostkust van Borneo) en werd toen in Nederland als voorzitter der vereeniging vervangen door Raden Hoesein Djojodiningrat, die te Leiden de studies in de Letteren volgde en thans gepromoveerd is.

Als secr.-penningm. trad op de heer Raden Mas Gondowinoto, en als comm. de heer Raden Mas Noto Soeroto, beiden afkomstig van Djoejacarta, en eveneens studeerende te Leiden.

Laatstgenoemde schreef herhaaldelijk artikelen in de Nederlandsche bladen over belangrijke onderwerpen van koloniaal belang.

Aangezien de Indische studeerenden zeer verspreid wonen, o.a. in de steden Amsterdam, Haarlem, Leiden, 's-Gravenhage, Delft, Deventer en Wageningen worden in het belang der leden van de vereeniging de vergaderingen gewoonlijk te 's-Gravenhage, als zijnde ongeveer het middenpunt dier plaatsen, gehouden, een enkele maal te Amsterdam of te Leiden.

De leden der vereeniging ontvangen daarvan 7 dagen te voren kennis met uitnodiging niet anders dan in hooge noodzakelijkheid weg te blijven.

In die vergadering houden de leden voordrachten over koloniale onderwerpen, welke dikwijls ook door dames en heeren-donateurs worden bijgewoond, terwijl die samenkomsten dan tevens door den voorzitter worden benut om op de belangen van de studeerenden te wijzen.

Dat de „Indische Vereeniging" de belangstelling geniet van Nederlandsche vereenigingen moge blijken uit het feit, dat zij het bestuur telkens uitnodigen op hare voordracht-avonden tegenwoordig te zijn. Met het oog op het vertrek van R. M. Hoesein Djojodiningrat naar N.-Indië moest opnieuw in de voorzitters-vacature worden voorzien en is de keuze gevallen op den heer R. M. Noto Soeroto, terwijl als bestuursleden zijn opgetreden de heeren R. M. Notodiningrat, secretaris-penningmeester, en R. M. Soerjowinoto, commissaris. Tevens werd het bestuur aangevuld met vijf leden.

Als lid worden tot de vereeniging toegelaten alle Inlandsche jongelieden uit Ned.-Indië, die in Nederland studeeren, onverschillig van welken landaard.

Sluiten allen zich bij de vereeniging aan, dan kan daarvan zonder twijfel zekere kracht uitgaan. Wellicht vinden de Inlandsche ouders in Nederl.-Indië daarin aanleiding om als lid toe te treden en zoo doende het bestuur in zijn taak te steunen.

Het bestuur worde daardoor in staat gesteld zich met alle kracht te ontplooiën. Aldus bepleit de *Pertja-Timor*.

Berichten uit de Minahassa. In de Matahari-Terbit van 25 Januari j.l. no. 2, wordt van (Tampasa Kewangkoan) gemeld, dat het voornemen bestaat daar ter plaatse een cursus in de Ned. taal te openen onder leiding van den heer Ph Lengkong, vroeger schoolhoofd te Sawang-Tonse.

Zulks geschiedt voor rekening van een der Inl. vereenigingen.

Dergelijke cursussen bestaan reeds te Kapatran (Touliang) onder leiding van mevrouw de weduwe Correljé, geb. Gerungan; verder te Sonder, onder leiding van mejuffr. H. Dotulong; en te Aijermadidi, onder leiding van mejuffr. Le Grand, dochter van den geestelijke aldaar.

Tevens is voor een dergelijken cursus naar Tarona (Sanggi-eilanden) vertrokken de heer A. Havelaar, oud-onder-officier en laatstelijk Substituut-Griffier bij den Landraad te Menado.

In hetzelfde blad viel het bericht op, dat, volgens ontvangen tijdingen van Sumatra Z. H. de Sultan van Deli eerlang naar Nederland zou vertrekken, teneinde bij het opperbestuur zijne bezwaren in te brengen tegen de voorwaarden van het zoogenaamde Atjeh-contract, waarvan de nakoming hem te zwaar zou vallen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Het afgelopen Chineesche jaar 2462. Zondag den 18en Februari j.l. trad het Chineesche jaar 2463 in.

Zooals gebruikelijk is, brachten familieleden, vrienden en bekenden elkander hun groet en bood men elkander zijne beste wenschen aan met den intrede van het nieuwe jaar.

Het volgen dezer aloude gewoonte heeft ook zijne goede zijde, meent de redactie van de *Ho Po*, en brengt daarom het nummer van 14 Februari 1912 no. 459 hare beste groeten en wenschen over aan al hare lezers en lezeressen, in de hoop, dat het jaar 2463 hun grooten voorspoed en een gemakkelijker levensbestaan moge schenken dan in het afgelopen jaar het geval is geweest. Tevens spreekt zij haren dank uit voor den ondervonden steun, in den vorm zoowel van toezending der abonnements-gelden als van artikelen, welke zij mocht ontvangen en waardoor de aanzienlijke onkosten, welke aan de uitgifte van een weekblad zijn verbonden, konden worden goed gemaakt.

De redactie vertrouwt, dat zij in het jaar 2463 op dienzelfden steun van allen zal mogen rekenen en dat zij zal kunnen blijven voortgaan met 't doel na te streven hetwelk zij beoogt, n.l. de verhooging van het peil en van het geluk van den Chineeschen stam.

Het jaar 2462 was voor de Chineezzen een jaar zoowel van veel tegen- en van voorspoed.

In het Chineesche Moederland had de gewichtigste gebeurtenis plaats, waaryan het volk wel getuige kan zijn. De revolutionaire partij, wier doel het was de keizerlijke dynastie te doen vallen en den republikeinschen regeeringsvorm in te stellen, trad krachtig op doch kon slechts op een gedeeltelijk succes wijzen.

Niettemin zal zij blijven volharden in hare actie, gesteund door een aanzienlijk deel van het Chineesche volk, dat zeer goed de gebreken van het vroegere bestuursstelsel begrijpt en dat van meening is,

IN OOST EN WEST

BERIJDT MEN

VIERKLEUR

RIJWIELEN,

omdat ze algemeen voldoening geven.

Agenten in bijna alle plaatsen van Nederland. Speciale inrichting voor de verzending naar de tropen.

Rijwielfabriek DE VIERKLEUR,
's-GRAVENHAGE.

KUNSTSTANDEN 1 Gld. per stuk met garantie. Geheele Gebitten 25 Gulden. Vullingen f1.00. Beslist pijnloos trekken per tand f1.00. Leden van Ziekenfondsen en Corporaties EXTRA KORTING.

Tandarts KIMMEL, Weimarstr. 149, bij Regentessepl. en Wagenstraat, hoek Spuistraat

DEN HAAG. Spreekuren: Werkdagen 's morgens 10-'s avonds 9 uur. Zondags 10-4.

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering op het leven

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGGERMAN DEN HAAG • BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	---	--

GOEDKOOPSTE EN MEEST GESOR-
TEERDE MAGAZIJNEN VAN

**DAMES- EN
KINDERKLEEDING**

GEMAAKT OF NAAR MAAT

J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40
DEN HAAG

3 EINDSTRAAT 3 79 WESTE WAGENSTRAAT 79
- BREDA - - ROTTERDAM -

Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

dat een groot land als China met zijn ruim 400 miljoen inwoners, wil het behoorlijk geëerbiedigd worden, hervormd moet worden in modern zin door een korps van ambtenaren, dat door studie berekend is voor de opgelegde taak en op wier eerlijkheid, ijver en goede trouw ten allen tijde kan worden gerekend.

Afgescheiden van het feit, dat thans de oorlogsfakkels in China brandt, waardoor reeds vele menschenlevens verloren gingen, had het land in het afgelopen jaar ook nog te lijden van verschillende hoge waterstanden in de rivieren, die vele slachtoffers eischten en een groote materiële schade aan miljoenen zielen, door verlies van have en goed, hebben toegebracht. Duizenden en duizenden verkeerden diensgevolge in de moeilijkste levensomstandigheden hetgeen een gevoel van weemoed heeft opgewekt in de harten van allen, die in de gelegenheid waren het leed door al de rampen veroorzaakt plaatselijk te aanschouwen en van de Ned-Indische Chineezers, die niet in gebreke zijn gebleven van hunne belangstelling in het lot hunner landgenooten te doen blijken en in den vorm van geldelijke giften hebben getracht dat leed te verzachten. De administratie van de drukkerij „Sin Po” te Batavia richtte voor dat doel zelfs een fonds op.

Ook de instelling van het Chineesche „Rode Kruis” ondervond van de zijde onzer Chineezers daadwerkelijke belangstelling. Men heeft getracht haar tegemoet te komen in haar taak en haar in staat willen stellen een steun en troost te zijn voor hen, die deelnamen aan de vestiging van China's grootheid en die in den strijd werden gewond of andere moeilijkheden ondervonden.

Velen deed het te Batavia verspreide bericht on-aangenaam aan als zoude de Chineesche generaal, Lee Goan Hong, te Wuchang, die deel uit maakt van de revolutionaire partij, propaganda willen maken voor de verbreiding van het Christendom. De redactie van de Ho Po kon die tijding niet gelooven en verklaart niet te kunnen begrijpen dat bij een man van de kwaliteit als van Generaal Lee Goan Hong zelfs de gedachte is kunnen opkomen den 25 eeuwen ouden Chineeschen godsdienst te vervangen door den Christelijken.

Die Chineesche godsdienst heeft toch ten allen tijde goed voldaan, en nog nimmer is gebleken, dat hij minderwaardiger was dan de Christelijke.

Westerse geleerden hebben den Chineeschen godsdienst, die materiaal leverde voor de samenstelling van den bijbel der Christenen, dikwijls geprezen. Bestuursveranderingen zijn in China noodzakelijk geworden, daar het volk het verlangt, omdat het weet, dat de bestaande toestanden gebrekkig zijn, doch met den Chineeschen godsdienst, die toch eenen lang een steun en troost is geweest voor miljoenen zielen, staat de zaak anders. Het is ten zeerste te hopen, zegt de redactie, dat de revolutionaire partij dit h. i. dreigend gevaar zal weten te keeren.

Te Nanking moest de school, waarop zoovelen en steeds meer onzer Ned-Indische Chineesche jongelieden hunne studies wenschten te voltooien, tengevolge van de uitgebroken verwikkelingen, worden gesloten en is dit onderwijs voorloopig gestaakt.

Dit is voor de ouders der jongelieden een-groote teleurstelling geweest, nadat zij geruimen tijd in groote spanning verkeerden omtrent het lot hunner kinderen. Gelukkig heeft de voorzitter van de Siang H'wee Vereen, te Shanghai zich de moeite gegeven om de jongelieden in dien moeilijken tijd in bescherming te nemen, zoodat de meesten behouden in den familiekring zijn kunnen terugkeeren. De anderen hebben zich daadwerkelijk bij de revolutionaire partij aangesloten en nemen aan hare actie deel.

Waar van de zijde van het Moederland zulk een goede hulp werd verleend aan onze Nederl-Indische Chineezers, daar zullen deze zeker niet willen achter blijven ook hun steun te schenken aan de landgenooten in China, wanneer daarom wordt gevraagd. De oorlog is daar nog niet geëindigd. Het is te hopen, dat de verwikkelingen spoedig ten goede zullen worden opgelost en dat de Nederl-Indische Chineesche jongelieden dan weder naar Nanking kunnen terugkeeren ter voleinding van hun studies en opvoeding. Zoo hoopt het blad en vervolgt:

Over het algemeen kan worden gewezen op een opgewekt verenigingsleven onder de Chineezers in Ned-Indië en in verband daarmee op een gestadigen vooruitgang van de Jong-Chineesche vereeniging aldaar.

Ten gevolge van een beleidvolle bemoeienis van het bestuur der vereeniging, werd de wenschelijkheid en nuttigheid van het geven van behoorlijk regelmatig onderwijs aan de jeugd door de Chineesche ouders beter dan vroeger begrepen, met het goede gevolg, dat de vereeniging het aantal harer

scholen, hoewel daarmee belangrijke geldelijke uitgaven waren gemoeid, heeft kunnen uitbreiden. Gelukt het op deze wijze de belangstelling voor het onderwijs bij alle Chineezers in Ned-Indië op te wekken, dan zal het bestaande verschijnsel van ledige schoolkassen wel spoedig zijn opgeheven.

Ten einde die kassen te steunen, gaf de Tiong Hoa Djin Tioe Hie-Vereen, een goed voorbeeld en begon zij hare actie te Batavia, Semarang en Soerabaja, alsook op kleinere plaatsen, waar Chineesche scholen gevestigd zijn met het geven van operavoorstellingen, waarvan de opbrengsten dienen voor het omschreven doel en waardoor reeds een som van 10.000 gulden kon worden bijeengebracht.

Een niet minder nuttige maatregel was de oprichting van een Chineesche Hulpbank te Buitenzorg, op initiatief van het bestuur der Jong-Chineesche vereeniging aldaar. Het doel der instelling is Chineesche kleinhandelaren te helpen aan bedrijfskapitaal tegen een billijk rentebedrag en hen zoodoende te houden uit handen van de dure Arabische geldschietters. Behalve dien materiëlen steun aan de kleinhandelaren, zou de behaalde winst met de Hulpbank tevens strekken tot versterking van de schoolkassen.

Het is te hopen, zegt het blad, dat deze maatregel voor de afdelingsbesturen der Jong-Chineesche vereeniging een aanleiding zal zijn om in het jaar 2463 op dezelfde wijze te werk te gaan.

Dat het bevorderen van onderwijs aan de jeugd in den tegenwoordigen tijd de gedachten van vele onzer Chineesche onderdanen bezig houdt moge ook nog hieruit blijken, dat men thans doende is Chineesche kinderbewaarscholen in het leven te roepen en daarvoor opnieuw den geldelijken steun van de vereenigde Chineezers vraagt.

In Groot-China trad de revolutionaire partij met kracht op tegen het oude Chineesche gebruik van het dragen der haarvlecht.

Ook in Ned-Indië zagen velen daarvan af. Gaat men in het jaar 2463 zoo voort, dan laat het zich aanzien, dat het dragen der haarvlecht nog in datzelfde jaar tot de geschiedenis zal behooren.

Java werd in het afgelopen jaar 2462—2463 door cholera en pestziekten geteisterd die duizenden menschenlevens hebben gekost. De krachtige hulp, die de Regeering ter bestrijding van deze rampen verleende, wordt erkend en op prijs gesteld.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCH KOLONIËN.

Sir George Reid, hooge commissaris van de Australische Bond, gaat binnenkort naar Berlijn, waar hij voor de Handelskamer een voordracht zal houden over de handelsbetrekkingen tusschen Duitschland en Australië.

Zou deze gelegenheid niet zijn aan te grijpen om de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Australië ook op de eene of andere wijze te bevorderen!

***

Een tijdlang hoorde men weinig meer over aanrandingen van blanke vrouwen door zwarten in Zuid-Afrika. Nu blijkt dat het de windstilte is geweest, die een storm vooraf gaat. In een officiële verklaring heeft Generaal Herzog het aantal dier aanrandingen in het laatst verlopen jaar — voor zoover bekend — op 85 gesteld tegen 69 gevallen in 1910. Van regeeringszijde is de toezegging gedaan een commissie te benoemen, om over de zaak te rapporteeren en voorstellen ter bestrijding te beramen.

Intusschen blijven de gemoederen in roering en heeft dit zich in Natal en aan den Rand weer duidelijk geuit. Aan den Rand werd een meeting gehouden, na afloop had een demonstratie plaats, die eindigde met een revolverjacht op inboorlingen, daar het bericht van een nieuwe aanranding juist was verspreid. In Johannesburg besloot de Raad van de stad tot versterking der politie, met het oog op dit zwarte gevaar. (Weekly Ed. van The Times van 3 Mei.)

In Turfontein overleed het slachtoffer eener aanranding. De teraardebestelling werd tot een sprekende demonstratie gemaakt, waaraan niet alleen duizenden deelnamen, maar waarbij zelfs de Mayor en de Raadsleden tegenwoordig waren.

Te Middelburg in Transvaal zou een inboorling ter dood veroordeeld zijn.

In de Transvaalsche Senaat drong het lid Munik op een minimum straf van ophangen aan, zelfs voor welbewezen poging. Kolonel Stanford, een der Senators, stelde voor de kaffers in wijken af te zonderen en een Inlandsche politie in te voeren. Van verschillende zijde werd aangedron-

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

ZOUTE BOLLEN.

ZOUTE STENGELS.

ZOUTE KRAKELINGEN.

ZOETE KRAKELINGEN.

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 :: DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.

CHAPPELLERIE en BONTWERKEN.

AUG. W. J. BRÜNINGS.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALFS-,
LAMS- EN VARKENS- VLEESCH.

Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

Geregeld bezorging door alle wijken van
's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Duncklerstraat - DEN HAAG.
INTERC. TELEFOON 2648.

VACANT

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een
uitstekende handleiding om zich op
huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

C. FORTMANN,

SPIJSTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-

Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

gen op meer afdoende, sneller werkende maatregelen dan bij de tegenwoordig geldende bepalingen toe te passen zijn.

MONGOLIË.

In zijn Choses d'Asie geeft Alb. de Pourville in La Dép. Col. van 2 Mei eenige beschouwingen over Mongolië, die onze aandacht verdienen. De langzame vorderingen der regeling, waardoor China geld moest krijgen van een consortium van vier naties, worden verklaard door de moeilijkheid Rusland en Japan daarbuiten te houden enerzijds en om ze toe te laten anderzijds. Waar Duitsland, Groot Britannië, Frankrijk met Noord-Amerika zich samen aan de Chineesche politiek bonden, konden Rusland en Japan zeker ook een plaats vragen, maar daar China zijn geld ook nodig heeft voor de Mandchoerische en de Mongolische kwestien, waarin het Rusland en Japan tot wederstrevers zou hebben, ging het bezwaarlijk deze landen als geldschietsters toe te laten.

Volgens den schrijver, heeft Frankrijk de bemiddeling tot stand gebracht waardoor de zes mogendheden-leening aanvaard is, onder toezegging aan Japan en Rusland, dat de sommen niet voor maatregelen in Mandchoerije of Mongolië besteed zullen worden.

Dit brengt Mongolië nu in een eigenaardig scheeve verhouding. In Mandchoerije gunnen Rusland en Japan elkander geen groote overmacht, maar in Mongolië hoopt Rusland een aanwinst te krijgen, die het moet troosten voor de Japansche successen in den oorlog en in Korea. Als Rusland zijn invloed daar nu nader bevestigt, wat zal dan de houding van China, wat die der groote mogendheden zijn?

De Chineesche onderkoning, of Amban, is uit Mongolië verdreven. Het land verklaarde zich onafhankelijk, onder het bestuur van den Koetoe-kha of priester-vorst. Er wierpen zich echter meer Koetoe-kha's op, zoodat er nu zes onderling 't gezag verdeelen of betwisten. Zonder macht en kracht, vroegen zij allen aan Rusland steun. Mooier gelegenheid is bezwaarlijk uit te denken om het gebied onder protectoraat te nemen. Nochtans heeft Rusl. hiertoe nog geen stappen gedaan en zou het, evenals Frankrijk aan de andere zijde, vooralsnog niet voornemens zijn in de Mongolsche verwickelingen in te grijpen, zich zoo voor het oogenblik goede vriend van de jonge republiek toonende. Maar de Mongolen zullen zich niet goedschiks voegen. Rusland zal niet door China ten onder laten brengen. Hiervoor mag het beschikbare geld door China ook niet gebruikt worden. De scheeve verhouding wordt voorloopig gered, doordien zes priester-vorsten Mongolië in evenveel kampen verdeeld houden. Maar hoe moet hier de oplossing van den onhoudbaren toestand verkregen worden?

RUSLAND-JAPAN IN 'T VERRE OOSTEN.

Naar de N. Ct. wist mede te deelen, bestaat er kans, dat een Russisch-Japansch conflict voor het Hof van arbitrage gebracht zal worden. Toen de Russische regeering het vorige jaar besloot de grens van haar territoriale wateren aan de zee van Ochotsk uit te breiden, heeft Japan daar terstond verzet tegen aangeteekend. Het kwam niet tot een minnelijke schikking. Integendeel, het geschil is zóó scherp geworden, dat 3 Japansche kruisers noordwaarts gezonden zijn, in afwachting van een nadere oplossing. Om deze te krijgen, zou de Jap. regeering het voorstel doen om de kwestie voor 't Haag-sche Hof van arbitrage te brengen en zou zij op een spoedige afdoening aandringen, daar de tijd van de kabeljauwvangst aanstaande is en de Japansche visschers dan moeten weten aan welke grens zij zich te houden hebben.

DE KLEINSTE PORTUGEESCHE KOLONIE.

Waar in den laatsten tijd nog al eens een opsomming plaats heeft van het Portugeesch gebied in vreemde werelddelen, wordt een enclave vergeten, die Portugal bezit in Fransch Dahomé. Ter bestrijding van den slavenhandel vestigden indertijd Frankrijk, Engeland en Portugal op korten afstand van de kust in Dahomé fort. Het Engelsche ging over in handen van een handelshuis dat er nog zijn centraalfactorij heeft. De Fr. slechten het hunne na de verovering van het geheele landschap. Maar in de Fr. handelsplaats Ouidah, waar de Portug. vlag nog op eenige woningen met tuin en kerkhof, die den naam voeren van Fort d'Ajuda. Daar woont een oudgediende, die zich noemt: „Resident van fort d'Ajuda, vertegenwoordiger der Portug. regeering in Dahomé”. Frankrijk wilde deze miniatur-enclave van Port. overnemen. In wijs beleid vroeg Lissabon er een flinke som voor. Frankrijk bedankte. Portugal liet er een garnizoen van 1 officier en een 15-tal soldaten; dit kostte jaar in jaar uit veel meer dan men aan Frankrijk vroeg en niet kreeg. In dit opzicht althans schijnt de Republiek verstandiger dan

het Koninkrijk, zij verminderde het personeel tot één invalide en zal voor den afstand van deze bezitting vermoedelijk ook wel geen groote moeilijkheden blijven maken.

DE HEROPENING VAN DE DARDANELLEN.

Als men de Italiaansche bladen tot richtsnoer neemt, heeft Rome recht zich de wederopenstelling der Dardanellen als een overwinning toe te rekenen. Volgens de Tribuna bijv. had de Ital. vloot beweging een militair en een politiek doel. Daar de Turksche vloot in de zee van Marmora bleef, en zich dus niet tot een treffen daarbuiten liet verlokken, kon 't mil. doel niet bereikt worden. Maar 't polit. doel zou volkomen bereikt zijn. De Jong-Turken verzekerden met ophef, dat de mogendheden Italië verboden om Turkije ter zee en buiten Lybië aan te tasten. Duidelijk is de onwaarheid hiervan voor een ieder aangetoond. De Messagero, Vita en Popolo Romano spreken ook van een diplomatieke nederlaag van de Turksche regeering. De mogendheden hebben T.'s beroep op territoriale onschendbaarheid afgewezen en het zoo gedwongen de zeestraat weer open te stellen. Van T. zijde ziet men de zaak geheel anders in, noemt men de operatie een degenstoot in de lucht, die Turkije het allerminst geschaad heeft. Nu is Italië bezig de eilanden in de Aegeische zee van Turkije te vervreemden. Dit zal Turkije zeker niet onverschillig zijn. Maar het is toch geen middel krachtig genoeg om het den strijd te doen opgeven.

MAROKKO.

Begon de bevolking met weinig geestdrift voor- en veel geestdrift tegen de nieuwe orde van zaken te toonen, de sultan Moelaj Hafid blijkt ook al geheel in zijn geestdrift — als deze er geweest is — bekoeld. Hij weet geen zekerder middel om goede vrienden met Frankrijk te blijven, dan te vragen om afstand te mogen doen van zijn troon. Hij is zoo doordrongen van de voortreffelijkheid van Generaal Lyautey, die met de leiding der civiele- en militaire zaken belast is, en van den in Marokkaansche aangelegenheden doorkneden secretaris-generaal Gaillard, die hem terzijde is gesteld, dat hij er geen lust in heeft lid van het driemanschap te blijven.

Opmerkelijk is, dat Marokko onder het departement van Buitenz. zaken blijft staan, evenals Tunis; de regeering wil hierdoor het verschil aan geven tusschen een protectoraat en een kolonie.

AFGHANISTAN.

The Pioneer en The Civil and Military Gazette geven bijzonderheden over de ernstige onlusten, die in het district Khost zijn uitgebroken, tegen het gezag van den Emier. Wij ontleenen er het volgende aan. De gouverneur van Sehanga, waaronder Khost ressorteert, had zich aan handelingen schuldig gemaakt, die een klacht tegen hem deden inkomend uit Khost. Naar de hoofdstad opgeroepen, wist hij zich te Kaboel zoo van alle schuld vrij te pleiten, dat hij machtiger dan ooit naar zijn post terugkeerde. Weldra volgden conflicten tusschen de bevolking van de nu met nog grooter willekeur bestuurde bevolking van Khost en de daar garnizoen houdende Afghaansche troepen. Het kwam tot een ernstige uitbarsting toen op last van de regeering werkkrachten geleverd moesten worden voor den aanleg van een nieuwen weg. In Maart vereenigden eenige stammen zich tot een aanval op verschillende posten, die de een na de ander in handen van de opstandelingen vielen. Vele soldaten vielen als offer, andere werden gevangen gehouden, vermoedelijk om als gijzelaars gebruikt te worden. De gouverneur, Mahomed Akbar Khan, zou met het overschot van zijn troepen te Kataoen gelegerd zijn. De opstand is ernstiger dan ooit een in Afghanistan geweest is. De Emier heeft vier brigades bestemd om Mataoen te ontzetten en verder meester van den toestand te worden. Sirdar Nasroella Khan heeft de leiding der regeeringstroepen. Heette het eerst, dat deze macht de zaak gemakkelijk klaar zou spelen, volgens de jongste berichten ondervindt de colonne groote moeilijkheden bij den opmarsch en is er dientengevolge geen vooruitgang.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Indisch Kadasterwee.

In het Nr. van 16 Maart j.l. van „Insulinde”, het orgaan der gelijknamige vereeniging, schrijft een ongenoemde een artikel, getiteld: „Indisch kadasterwee”. Onder de adjunct-landmeters bij het Kadaster heerscht groote ontstemming, zegt de schr. Niettegenstaande het feit, dat nog eenige gediplomeerde adjunct-landmeters wachten op hun benoeming tot landmeter, en het vereischte aantal dus

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

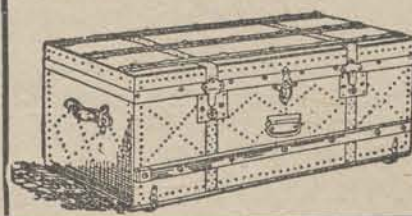
ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
Dr. T. BRESNEE (pres.)
H. E. VAN LEYDEN.
I. BÄCK.

Directie:
G. J. KUNST.
E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Coupons - Wissels
Safe-inrichting.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat
141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Huis-
koffers. Voor het bagagernim, 100
cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM.
hoog, m. bak f 12.50. Voor de
hut 100 cM. lang, 50 cM. breed,
36 cM. hoog, m. bak f 11.50.
Voor de hutten der nieuwe
pooten 100 cM. lang, 50 cM.
breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

S. J. ROTTEVEEL,

Galileistraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Kleermakerij E. STAAL

LANGE HOUTSTRAAT 18, 1e étage

Telefoon 3535

Uitsluitend Engelsche Stoffen

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,

beveelt zich aan voor het aanleggen en

onderhouden van Tuinen en Villa's. :: ::

Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG

HERTOGINNELAAN 103

Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en
voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-
MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

BOEKHOUDEN in drie maanden met Diploma.

Wetenschappelijk, Theoretisch, Practisch. Prospectus
met overalrijke prima aanbevelingen op aanvraag bij

J. C. TER BRUGGEN, Leraar M. O. Boekhouden,
2e Sweelinckstraat 180. - 's-Gravenhage.

Ervaring met 3000 leerlingen, een voor een geleerd,
mondeling en BRIEFWISSELEND. :: ::

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Steeds voorhanden:

DE BEROEMDE ATKINSON'S PARFUMS

in geslepen flacons à f 2.75.

Stephanotis.	White Heliotrope.
Chypre.	New-mown Hay.
Wood-Violet.	Lily of the Valley.
Violette de Parme.	Jockey Club.
White Rose.	White Lilae.

ATKINSON'S ZEEPEN

in 7 verschillende parfums à f 0.35 per stuk.

wel degelijk in Indië kan worden verkregen, is er toch om uitzending gevraagd van landmeters bij het kadaster in Nederland. De bedoeling van dezen maatregel ligt z. i. geheel in het duister, „en geeft maar al te grif aanleiding tot de veronderstelling, dat hiergeborenen willens en wetens worden achtergesteld.

Schrijver is benauwd welke uitvlucht door de regeering zal verzonnen worden om deze uitzending van Nederlandsche werkkrachten goed te praten, wellicht zal ook thans openlijk uitgebazuind worden de vooropgestelde superioriteit van Hollandsche jongens boven Indische, zelfs voor werk in Indië.

Het artikel eindigt: „Intusschea zal de ontevredenheid onder de Indische burgers hand over hand toenemen en wellicht eenmaal tot hoogstbetreuwenswaardige gevolgen leiden.

Eer dit gebeuren moge, hopen wij, dat de hooge heeren hun spel zullen staken.”

Statistieken over koffie-cultuur op Java.

In verband met de belangrijke uitbreiding, welke verschillende groote cultures in de laatste jaren in Nederl.-Indië hebben ondergaan, en teneinde een denkbeeld te verkrijgen van den omvang van iedere cultuur afzonderlijk, werd door de Afdeling „Nijverheid en Handel” van het Departement v. Landbouw, Nijverheid en Handel, aan de hand van door de hoofden van gewestelijk bestuur verstrekte opgaven omtrent de in de gewesten van Java en van de Buitenbezittingen voorkomende particuliere cultuurondernemingen, eene enquête gehouden, met het doel om in het bezit te komen van gegevens betreffende de uitgestrektheden, welke op 1 Januari 1912 waren beplant met cacao, cassave, indigo, koffie, peper, tabak en thee, alsmede omtrent den ouderdom van den aanplant dezer gewassen.

Ofschoon een betrekkelijk klein percentage van de aan de administrateurs der ondernemingen gezonden vragenlijsten, ondanks herhaald rappel, tot dusver nog niet ingevuld is terugontvangen heeft de Afd. N. en H. toch gemeend met de openbaarmaking van de verschillende enquêtes niet langer te moeten wachten, te meer daar het in de bedoeling ligt de volledige overzichten der betreffende cultures te zijner tijd openbaar te maken in het door de Afdeling uit te geven „Algemeen Verslag omtrent den Landbouw, de Nijverheid, den Handel en de Scheepvaart van Nederlandsch-Indië over het jaar 1911.”

De thans gepubliceerde statistieken hebben betrekking op de koffiecultuur op Java, op particuliere ondernemingen.

Uit de cijfers blijkt, dat op Java 311 ondernemingen zich bezighouden met de koffiecultuur. Op 77 dier ondernemingen komt uitsluitend Robusta-koffie voor, op 17 ondernemingen uitsluitend Liberia-koffie. Tezamen bedroegen de aanplantingen voor alle variëteiten koffie op Java 934.13 3/5 bouws, waaropruilen koffie werd geteeld met 797.989 boomen.

Geen fusie.

Onder het opschrift: De Vereeniging „Insulinde” deelden wij, de vorige week, aan de hand van het orgaan dier vereen. mede, dat „bij de verschijning van het volgend no. t orgaan „Insulinde” zich geassocieerd zal hebben met „De Indische Kroniek”, een weekblad, dat door de degelijkheid der lectuur, die het zijn lezers biedt, zich de achting heeft verworven van een groot deel van Indië's intellectueel publiek.”

Het heeft echter niet zoo mogen zijn; althans in dat „volgend nummer”, dat is het Nr. van 1 April j.l., drukt de redactie met vette letters: „Fusie. Tengevolge van bijzondere omstandigheden kan de fusie tusschen Insulinde en de Indische Kroniek — welke in beginsel was aangenomen en van beide kanten een voldongen feit werd geacht — voorlopig nog niet plaats hebben.”

De Indische Gids.

De Mei-aflevering opent met een bijdrage over de geschiedenis en werking der Indische munthervorming van 1817, onder het opschrift: „Gouverneur-Generaal Van der Capellen over de vermindering van zijn traktement, tengevolge van artikel 2 der Indische munthervorming van 1817.”

De heer H. van Kol artiktelt vervolgens over „het oordeel van een Lombokker over den oorlog en het verraad”. Ter gelegenheid van een zijner Indische reizen kwam de heer Van Kol o.a. in aanraking met Anah Agoeng Made Djilantik, zoon van den laatsten vorst van Lombok, en bracht uren door in gesprekken met „dezen bescheiden, sympathieken en hoogst ontwikkelde man, die de verschillende wereld-godsdiensten heeft bestudeerd en afkeerig was van alle politiek.”

De Lombok-oorlog in 1894, door hem als kind

medegemaakt, kwam mede ter sprake en werd door hem met kalme berusting behandeld. Zijn indrukken van dien oorlog stelde hij op schrift, de heer R. Soetan Casajangan bezorgde de vertaling, terwijl de heer Van Kol ze thans aan de Indische Gids-lezers voorlegt, met de verzekering dat het noot kwaad kan een medaille van twee kanten te bezien.

Organisatie van het wapen der Genie in Nederlandsch-Indië en samenwerking met het Departement van Burgerlijke Openbare Werken, betiteld de majoor der genie, D. Merens, een opstel, waarin hij wijst op fouten in de organisatie van het hogere personeel (officieren en opzichters) der genie en aantoot op welke wijze belangrijke verbetering is te verkrijgen, voornamelijk door samenwerking met B. O. W. Die verbetering zal geen noemenswaardige kosten eischen, maar niettemin de praestaties van beide bouwdepartementen in hooge mate ten goede komen.

Verder geeft de heer H. T. Damsté het eerste gedeelte van „Atjehsche oorlogspapieren”, welk opstel handelt, in hoofdzaak, over een „Hikajat Prang Sabi”, in 1911 gevonden in een schuilplaats van den jeugdigen T. Radja Sabi van Keureutòe.

Behalve bijdragen die niet rechtstreeks op Indië betrekking hebben, bevat dit Ind. Gids Nr. nog de gewone maandelijksche rubrieken: Revue van brochures, boekbespreking enz.

Een autobiografie.

Bij J. H. de Bussy te A'dam zal verschijnen: Mijn ambtelijk leven 1858—1894. Autobiografie van O. M. de Munnick, oud-zeeofficier en oud-Indisch bestuursambtenaar.

Aan de voorrede van dit werk, waarvan de schr. voor zijn pensionneering het ambt van Gouverneur van Sumatra's Westkust vervulde, ontleenen wij het navolgende:

Om me bezig te houden vatte ik de pen op tot het schrijven mijner Mémoires, daartoe in staat door een vrij trouw bijgehouden dagboek en vele andere aantekeningen, in het ambtelijk leven gemaakt; en eerst geschreven om ze niet openbaar te maken, ze na te laten aan mijn kinderen en kleinkinderen, werd later toch besloten ze te publiceeren, doch na omwerking tot een biografie, waarin het privé-leven nagenoeg geheel onbesproken bleef.

Maar twee feiten van privaten en nogal kieschen aard liet ik toch daarin vermeld, namelijk twee duels, omdat hij, die zijn openbaar leven beschrijft, niet mag verzwijgen openbaar en ruchtbaar geworden private handelingen, waarbij zijn eer betrokken was, al behooren ze tot een vrij ver verleden en tot die welke men met weezin bespreekt; te meer mogen ze niet worden verheeld, omdat de mogelijkheid niet is uitgesloten dat men in het verzwijgen wil zien schroom of schaamte om erover te spreken.

Natuurlijk ontmoette ik in mijn veeljarige ambtsvervulling velerlei kwaad, dat ambtsplicht mij gebiedt te bestrijden, en daaronder ook dat wat ambtsvoorgangers ongemoeid lieten, vermoedelijk meer uit gemakzucht dan uit even afkeurenswaardige lankmoedigheid. Maar van deze ongerechtigheden en ernstige plichtverzuimen zijn in dit boek slechts vermeld de bijzonder sprekende en toestanden tekenende feiten, en zonder de schuldigen of verdachten te noemen. Uitzondering is slechts gemaakt met de Tjomas-zaak, omdat de namen van de daarbij betrokken personen reeds aan de openbaarheid waren prijsgegeven. En van deze zaak zij hier ook aangeteekend, speciaal voor hen, die in het openbaar maken van de daarbij in extenso opgenomen zeer geheime brieven, gewisseld tusschen den Gouverneur en mij, schending van het ambtsgeheim willen zien, dat deze brieven niet behooren tot het archief van den resident van Batavia, strikt persoonlijk zijn.

De wensch, de verantwoordelijkheid van het geschrevene nog te dragen, deed mij besluiten het niet bij de na te laten geschriften te voegen.

En het van dit boek verwachte nut is: dat jonge bestuursambtenaren in Indië hun voordeel kunnen doen met tal van daarin vermelde ervaringen, en dat het aan de te Leiden voor den Indischen bestuursdienst studeerenden en aan hen die het voornemen hebben zich aan die studie te gaan wijden, kan te zien geven wat in de praktijk het bestuursambt in Nederlandsch-Indië beteekent.

Het boek bestaat uit 9 hoofdstukken, die, kortelijk samengevat, het volgende inhouden: I. 5-jarigen dienst van den auteur bij de Marine en hoe hij er toe kwam bestuursambtenaar te worden. II. Gebeurtenissen in de Z.- en O.-afd. van Borneo van 1863 tot 1874. III en V. Celebes en Onderh., Ternate. IV en VII. Madoera. VI. residentie Menado. VIII. De residentie Batavia, waarin de beruchte Tjomas zaak voorviel. IX. Sumatra's Westkust (opening Spoorweg, Ombili-kolenvelden).

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
en THEEHANDEL
P. D. SCHILTE
32 Groenmarkt :-: DEN HAAG
Opgericht 1868 - Telefoon 2539.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,
Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.
Aanbevelend, v. ZEBEN.

BERLIJN.
HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.
Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.
5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.
3 " " UNTER DEN LINDEN.
Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

P. VAN DEN BRUL.
AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.
KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17
TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 :-: DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.
— VULPENHOUDERS. —

VACANT

PATISSERIE
D. W. VAN GEEST
Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851
— SPECIAAL ADRES —
INDISCHE SPEKKOEK

Christelijk Hollandsch-Inlandsch Onderwijs.

Door de vereeniging voor Christelijk Hollandsch onderwijs ten behoeve van de Inlandsche bevolking in Ned.-Oost-Indië, is een geschriftje gepubliceerd met bovenstaanden titel, waarin de bedoelingen en plannen dier vereeniging worden uiteengezet. Een bijgevoegde circulaire stelt de lezers in staat door financiëelen steun van hun ingenomenheid met die plannen te doen blijken.

Op blz. 11 van het geschriftje wordt het navolgende opgemerkt: .....Intusschen, wij willen geen eigenlijk zendingswerk. Uitdrukkelijk stellen wij den eisch, dat onze scholen niet door zendings-corporaties worden opgericht. Zendelingen of zendingsvrienden moge lid zijn van de commissie in Indië of hier te lande. Maar deze commissies worden zelfstandige lichamen met geheel vrije eigen organisatie. En dit is meer dan een vorm. Wij willen op onze scholen de leerlingen met het Evangelie bekend maken; meer niet."

* * *

Verder ontvingen wij sedert het vorig overzicht de volgende publicatiën:

De huidige stand van het marine-vraagstuk, door G. J. W. Putman Cramer. (Verslagen der Marine-Vereeniging. No. 4. Jaargang 1911-1912.)

Tijdschrift voor Nijverh. en Landb. in Ned.-Indië, afl. Jan.-Febr. 1912, waarin o.m. de volgende artikelen: De Gouvernements-Kinaondernemingen en Kinafabrieken in Britsch-Indië, door S. S. Abrahamson. — Het Kineverbruik in Britsch-Indië in verband met de malaria-bestrijding, door S. S. Abrahamson. — Engelsche rubbercultuur maatschappijen. — Ned.-Indische tentoonstelling te Parijs in 1914.

Het nut van onderwijs in de gerechterlijke geneeskunde in Ned.-Indië voor de a.s. bestuursambtenaren, door dr. Roll. (Indologenblad, 1 Mei 1912.)

De Amsterdamer. In de Nrs. van 21 en 28 April, een artikel van E. Heimans over Nederl.-Timor, naar aanleiding der lezing van Prof. Molengraaff over dat eiland; in het Nr. van 28 April een levensbeschrijving van den heer J. A. de Gelder, door den heer L. J. C. van Es.

Voordracht van den heer A. E. R. Collette over een door dezen en H. W. L. Leur gebracht bezoek aan Ned.-Indië, in opdracht van den Minister van Koloniën. (De Ingenieur, 1912. No. 18.)

Vergiftige en geneeskrachtige inheemsche planten (in Nederlandsch-Indië), door dr. Z. Kamerling. (Tijdschrift voor Inl. Geneesk. 1912. Nr. 1.)

Met de camera door Mandailing (vervolg), door J. Kreemer. (Eigen Haard, 4 Mei 1912.)

Tectona, Maart 1912, bevat o.m.: Damar-cultuur in West-Java, door E. D. Kuns. — Iets over het ambt van „houtvester”, door A. E. J. Bruinsma. — De toekomst van djieloetong, met aanteekeningen.

De Indische Mercur van 30 April bevat, behalve de bekende rubrieken en besprekingen van eenige nieuw verschenen uitgaven, mededeelingen over de voorgestelde wijziging van ons muntwezen en een uittreksel uit de Nota van Dr. Cramer over „de gouvernements rubberplantage „Slootwijk” in Suriname.

Uit Nr. 50 van het **Weekblad voor Indië** noteeren wij het navolgende: In memoriam. H. J. Waleson (met portret), door M. van Geuns. — Het flottielje vaartuig „Edi”, door John. — Het s.s. „Orion”, het grootste, tot dusver te Soerabaja gebouwd stoomschip (met ill.), door v. d. L. — De nieuwe resident van Kedoe (J. J. Verwijk) (met portret). — Indische penkrassen, door Ofoei. — Tijgerjacht, door G. J. de Kruyff.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder: Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial

Zeitung, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 10 April 1912;
De Locomotief t/m 9 idem;
Het Soer. Handelsblad t/m 9 idem;
De Sumatrapost t/m 10 idem;
De Sumatrabode t/m 12 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 11 idem;
De Indische Mercur No. 19;
Weekblad voor Indië No. 51;
Handelsberichten v/h Min. van Landbouw;
Bandera Wolanda No. 97;
De Indische Gids, Mei-aflevering;
Onze Vloot No. 33;
Neerlandia No. 5;
Kort Verslag vergadering Tweede Kamer S.-G.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

VERSLAG DER STUDIE-COMMISSIE van de Vereeniging „Oost en West” over het jaar 1911.

Ingevolge alinea 2 van artikel 8 van het Reglement voor de Studiecommissie, wordt aan het Hoofdbestuur der Vereeniging het verslag over het jaar 1911 aangeboden.

In het bestuur der commissie kwam in zooverre verandering, dat de heer Professor Mr. J. E. Heeres te Leiden, wegens drukke ambtsbezigheden, als voorzitter en lid der Commissie aftrad en in eerstgemelde functie werd vervangen door den heer Mr. J. H. Abendanon te 's-Gravenhage.

Bij deze verwisseling werd de ervaring opgedaan dat het impératief voorschrift van alinea 2 art. 3 van het Reglement, waarbij bepaald is, dat de Commissie voorgezeten wordt door een lid van het Hoofdbestuur der Vereeniging, in de praktijk bezwaren medebrengt, hetgeen aanleiding gaf tot de behandeling en de bekrachtiging van het in de vergadering van 23 September 1911 gebracht voorstel om de gemelde alinea zoodanig te wijzigen, dat de Commissie voortaan uit haar midden een voorzitter kiest. Het tegenwoordig bestuur spreekt hier de hoop uit, dat de Regeering zich aan den nuttigen arbeid der Studie-Commissie, die ook in Haar belang is, zal willen laten gelegen liggen.

De heer Dr. Hazen te Batavia bleef als correspondent in Nederl. Oost-Indië werkzaam.

In het verslagjaar werden de navolgende vergaderingen gehouden, n.l. op 11 Februari, 3 Juni, 23 September en 9 December.

Het kassaldo op het einde van het jaar 1910 bedroeg volgens de boeken

f 248.83
gekweekte rente „ 5.73
f 254.56
Uitgaven f 2.50
Blijft f 252.06

Deze gelden zijn in beheer bij de Spaarbank van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen, kantoor West Einde, te 's-Hage.

Met betrekking tot de twee in Nederland studeerende Europeesche jongelieden van West-Indische afkomst, waarmede de Studiecommissie in het Verslagjaar bemoeienis had, kan worden bekend gesteld, dat de Commissie in de gelegenheid is geweest de belangen dier jongelieden te behartigen en dat deze met hunne studies regelmatig voortgaan. Over hunne vorderingen werden gunstige berichten ontvangen.

Voor zoover de gegevens strekken, bedraagt het aantal der in Nederland studeerenden van Oost-Indische afkomst 38, dat is 10 meer dan in het jaar 1910. Van de 28 studeerenden in dat jaar verlieten 6, na voltooide studies, Nederland, die allen in nuttige betrekkingen in Ned. Oost-Indië werden geplaatst, terwijl 16 jongelieden uit Ned. Oost-Indië werden bijgeschreven. Van deze nieuw aangekomenen waren 10 Maleiers, 5 Javanen en 1 van Chi-neeschen Iandaard.

De Commissie blijft op de studies dier jongelieden toezicht houden en ondervindt over het algemeen daarbij geen moeilijkheden.

Van enkelen konden ook de persoonlijke belangen worden behartigd.

's-Gravenhage, Januari 1912.
w. g. J. H. ABENDANON, Voorz.
w. g. E. VAN ASSEN, Secretaris.

KUNST-ATELIER
van **GOUDEN en ZILVEREN WERKEN**
in diverse stijlen.
REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.
CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31
en WILHELMINA STRAAT 69.
's-GRAVENHAGE.

NOORDWIJK AAN ZEE.
Buitenverblijf „IN 'T EIKENLOOF”
voor kinderen en jonge meisjes.
't Geheele jaar geopend.
Contról.-Geneesh.: G. H. HERMANIDES, Med. Doct. Arts.
Directrice: Zuster J. A. v. DOORN.
Bij wie prospectus te bekomen is.

W. P. VAN BERGEN HENEGOUWEN.
STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.
Vertegenwoordiger van:
W. E. HILL & SONS - London.
ANNA PAULOWNASTRAAT 41 - HAAG.

83 TOKO ROKO.
Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG.
AANBEVOLEN MERKEN:
MORAS 3 Cts., DELIPROEF 3 Cts., FANDY 4 Cts., BEETHOVEN 4 Cts., Prof. 't HOFF 5 Cts., DORATHEA 5 Cts.
EN VERDERE RUIME KEUZE.
Mij beleeft voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rookers, P.S. Verzending naar binnen- en buitenland. **B. B. FELIX.**

A. J. VELLEKOOP,
— ENGLISH TAILOR. —
Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
REGENTESSELAAN 74,
= 's-GRAVENHAGE. =

Geïmporteerde Amerik. Schoenen
HEALTH SHOES.
HEULSTRAAT 11
M. A. GREVE = Telef. 417
Specialiteit „EIGENGEMAAKT SCOEISEL”.

F. C. DE BRUYN — MAGAZIJN VAN —
KOLONIALEWAREN EN COMESTIBLES
Levert uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.
Bij betaling per week of à contant 2% korting.
" " " maand 1% " "
INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.
DANCKERTSTRAAT 43. TELEFOON 3361.

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.
EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.
Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

Magazijn KUNSTNIJVERHEID
VEENESTRAAT 56.
Blouses - Jupons - Nouveauté's
DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD
ONVERPAKT BROOD is
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK
SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat in dit jaar acht-en-twintig doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, Hooger-onderwijswet, ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië gesteld kunnen worden om in de rechterlijke betrekkingen daar te lande te worden geplaatst.

Gegadigden hebben zich bij gezegeld request tot het Departement van Koloniën te wenden, met overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is, behalve overtocht naar N.-Indië voor gouvernementsrekening met het wettig gezin als passagier der eerste klasse, eene gratificatie voor uitrusting verbonden ten bedrage van f 2500 en van den dag van aankomst te Batavia af een voorloopig traktement van f 250 's maands.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwpensioen enz., staan de rechterlijke ambtenaren gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Ned.-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Ned. Staatscourant van 30 April 1912, no. 100.)

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië kunnen worden gesteld, om benoemd te worden tot opzichter bij den Waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederl.-Indië, personen die met voldoende uitslag het examen hebben afgelegd voor opzichter bij den Rijkswaterstaat in Nederland.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 20 Mei a.s. bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van Koloniën onder overlegging van de vereischte stukken.

In het adres moet worden vermeld of te candidaat gehuwd is en c. q. het aantal en de leeftijd zijner kinderen.

Bij uitzondering kunnen ditmaal ook andere personen worden aangenomen, mits niet ouder dan 37 jaar.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor gouvernementsrekening als passagier der 2de klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 1000;

c. een voorloopige bezoldiging van f 80 's mnds. ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië.

De bezoldiging van een opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië bedraagt f 200 's maands, met 5 driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 35 per maand, met dien verstande, dat aan de opzichters, die in het bezit zijn van het diploma van architect, tegelijk met de toekenning van de vierde verhoging, of zooveel tijd daarna als dat diploma zal zijn behaald, eene extra verhoging van f 25 per maand wordt toegekend. Die opzichters kunnen dus als zoodanig een maximum traktement bereiken van f 400 's maands.

Candidaten, die reeds opzichterspraktijk bezitten, kunnen al dadelijk een hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, die dan berekend wordt door de minimum bezoldiging te vermeerderen met zoovele periodieke verhoogingen als evenredig is aan het aantal jaren gedurende welke men praktisch werkzaam geweest is na het behalen van het diploma van opzichter bij den Rijkswaterstaat, dan wel dat van bouwkundig opzichter, uitgereikt door de Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst te Amsterdam.

Het programma van het aanvullingsexamen, waaraan een opzichter moet voldoen om benoembaar te worden tot architect bij den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, is vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 12 Jan. 1912, no. 59. (Nederlandsche Staatscourant van 26 Januari 1912, no. 21.)

Bij gebleken goeden ijver en geschiktheid bestaat de mogelijkheid, dat dispensatie wordt verleend van de bepaling volgens welke de opzichters vijf jaren als zoodanig moeten hebben werkzaam geweest om als zoodanig te worden toegelaten.

Bevordering tot architect, voor zoover men daarvoor niet eerder in aanmerking komt, zal kunnen geschieden uiterlijk na het voleindigen van het 44ste levensjaar, onder voorbehoud dat het betreffende examen is afgelegd, voldoende ijver en geschiktheid is betoond en men minstens 20 jaar praktisch

werkzaam is geweest sedert het afleggen van het Rijksopzichters-examen of dat van bouwkundig opzichter vorenbedoeld.

De architecten genieten een traktement van f 450 's maands met twee driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 75 's maands.

Het activiteitstraktement gaat in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Ned. Staatscourant van 2 Mei 1912, no. 102.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 4 April 1912. No. 28.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan D. J. Focquin de Grave; tien maanden aan den onderwijzer W. J. Slooff.

Ontslagen: op verzoek eervol de ambtenaar J. A. Zitter; de commies W. E. Claasz en H. C. Barkmeijer; de klerk F. Huijsmans; de onderopzichter R. O. Cuss; de leerling B. Boelhouwer.

Benoemd: tot lid van den gemeenteraad van Medan Dr. J. G. C. Vriens; tot commissaris van politie 2e kl. E. J. de Bode; tot onderwijzer te Toeloengagoeng W. H. Schouten; te Pontianak A. J. Mühlren; tot ambtenaar bij de in- en uitvoer H. J. van Ewijk te Batavia.

Geplaatst: te Buitenzorg de onderwijzers W. H. Dijkema en C. J. Haagen.

Belast: met de waarneming der betrekking van administrateur der gouvernements getah pertja-onderneming J. A. Klusman.

Geplaatst: te Buitenzorg de adspitant-houtvester Th. L. Shuikers.

Werkzaam gesteld: als ontvanger te Batavia P. F. Coenraad.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit. der inf. D. G. Draaijer; elf maanden aan den kapitein der inf. L. Th. van der Kruk.

Hesteld in activiteit: de luit-kolonel E. J. de Rochemont.

Uit de Javasche Courant van 9 April 1912. No. 29.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den architect L. P. A. Beraud; elf maanden aan den ingenieur H. Tromp; een jaar aan den leeraar D. F. Peschar.

Ontslagen: op verzoek eervol de ass.-resident C. J. M. N. Hummelgens; de commies A. Pattinasarany; de commies J. C. Stoffberg; de klerk mej. E. A. M. Beijers; de klerk Ch. A. Westhoff.

Benoemd: tot hulpprediker te Serwaroe J. Keling; tot onderwijzer 1e kl. D. Dekker; tot ambtenaar voor Chineesche zaken te Batavia J. Snellen van Vollenhoven; tot opzichter G. J. Speukelink; tot godsdienstleeraar te Bandoeng J. J. Stigter; tot commies 2e kl. E. W. Berends.

Benoemd: tot luit. der Chinezen te Bandjermasin Tjoe Eng Hoei en Oe Eng An; tot controleur in de Wester-afd. van Borneo W. P. F. L. Winkel; tot onderwijzeres Mej. E. Th. Klasing en Mej. E. F. Walbeehm.

Belast: met de waarneming der betrekking van civiel gezaghebber in de Wester-afd. van Borneo de 1e luit. K. M. H. Karsen.

Overgeplaatst: naar Padang de onderwijzeres Mej. E. Th. Klasing; naar Semarang Mej. E. F. Walbeehm; naar Djoena de onderwijzer A. Voets.

Tijdelijk werkzaam gesteld: als onderwijzeres te Soerabaja Mej. J. Ch. van Oorschoot; te Koeta Radja Mej. J. W. Schoonhoven.

Benoemd: bij de S.S. op Java tot treincontroleur J. G. Nilant; tot machinist C. F. Jansen; tot onderopzichter E. R. Clark.

Militair Departement.

Benoemd: tot 1en commies Th. G. Muller; tot 2en idem J. Nikinloe; tot 3en idem J. H. Samuel.

Geplaatst: bij het 10e bat. de 2e luit. H. J. Lindgreen; bij het 15e bat. de idem K. de Ridder; te Padang de off. v. gezondh. J. de Rooij.

Overgeplaatst: naar Palembang de apotheker J. F. A. Muzerie; naar Soerabaja de idem K. J. Holtappel; naar Batavia de off. van gezondh. Dr. J. H. F. E. van Hunsel en W. J. van Beugen Bik; naar Magelang de idem K. Gjellerup; naar Manokwari de id. Dr. R. F. Janowski; naar Ps-dang Pandjang de idem J. J. de Jong.

Verleend: 10 maanden verlof aan den commies G. A. Fransz.

Benoemd: tot referendaris K. Reijnsdorff; tot 1en commies G. H. Lavain en C. H. Boekholdt; tot 2en commies K. L. Florentius.

J. KLEYWEG, Goud- en Zilversmid

WALDECK PYRMONTKADE 57 - DEN HAAG

ATELIER VOOR REPARATIËN.

ZOO JUUST VERSCHENEN.

Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijkswaterstaat en Rijkswaterloopen zoo even is verschenen. Deze wordt de ons bekende handelaren en toekouhouders gratis en franco per post toegezonden. Zij die de prijs-courant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen. BLIJFT OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE. U koopt bij ons goedkoop en goed.

Aanbevelend,

S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men
zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

VACANT

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden
en Industrieelen Middenstand,

:- verschijnt in 4 verschillende edities. :-

Welk vakblad heeft de meeste annonces
en wordt derhalve het best gelezen?

Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw
bedrijf, opdat de voor U bestemde editie
worde gezonden) en oordeel zelf.

Amstel 18, Amsterdam.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER”
 =O= ELITE BIOSCOPE =O=
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

Afwisselend Schitterend Programma.
 Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTRÉE 50 en 25 cent, zoowel 's avonds als 's middags.

VACANT

NAAML. VENN. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” - DEN HAAG

Verschenen de **TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK** van:

Door Duisternis tot Licht

GEILLUSTREERD

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

INGENAAID f 2.40.

GEBONDEN f 2.90.

DE EERSTE DRUK, DIE IN JUNI 1911 VERSCHEEN, WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

=: **UITVOERIG PROSPECTUS WORDT OP AANVRAAG FRANCO TOEGEZONDEN.** =:

Voor Mech. ZONSCHEMEN, ROLLUIKEN, MARQUIZEN, JALOUSIEËN, Serredekkingen, enz. enz.

Wagenstraat 90, DEN HAAG.

is beslist het **BESTE ADRES**

Op 13 Int. **VAKTENTOONSTELLINGEN** steeds met goud bekroond Hoogste onderscheiding **GRAND PRIX.**

H.H. Architecten en Aannemers verzuimen niet aan dit adres prijsopgave te vragen zijnde soliedst en goedkoopst.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAL ADRES voor Uitrustingen.

Indisch Restaurant
 Vereeniging „OOST EN WEST”
 LAAN v. MEERDERVOORT 187
 Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

Plat du Jour à f 1.—.

Diners vanaf f 1.50.

Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon.

WAT brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?
DAT men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking **KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.**

HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT **LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN**
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

Weekblad voor Indië,
 onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
 te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: **Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.**

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.
 Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS
 PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jour vanaf f 0.80.
 Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten en Diners.
 Aanbevelend:
 L. HANNEMANN, Eigenaar.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijzers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

Speciaal Magazijn van PARAPLUIES, PARASOLS EN CAS en WANDELSTOKKEN.

MARGUÉRITE (Wett. Ged.)

CORNS. WASSENAAR, Zoutmanstraat 29, tusschen Piet Heinstraat 's-GRAVENHAGE.
en Prins Hendrikplein.

Eigen atelier voor overtrekken en repareren.

Telefoon HAAG 1647.

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkinrichting **CHEMISCHE WASSCHERIJ**

A. G. DE KLEIN

Rembrandtstraat 318—332 - DEN HAAG

WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH.

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwasschen.
Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrustingen.
1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT ————— BEPERKT INTERNAAT

KRONENBURGERSINGEL 2 EN 4 NIJMEGEN (HOLLAND)

SCHOOL- EN PENSIONGELD INTERNAAT f 800.—

MET INBEGRIJF DER VACANTIES . . . f 1000.—

DE DIRECTRICE: A. J. NELCK.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	{ Maleisch Javaansch Soendasch Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	{ Javaansch.	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	{ Maleisch.	
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstr. 151, 's-Hage,	{ Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuike-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaete middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië drie zeebaboe en één inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

Een geg. Ond.-Officier O.-I. L. voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Rene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene officiersweduwe voor assistentie of besturing van eene huishouding.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats: